

Vuurvogel

Phoenix
Opleidingen

jaargang 3 – nummer 2/2006

verschijnt 2 x per jaar

Het thema van dit nummer is *‘vorm en essentie’*

*“Slechts met het hart ziet men goed;
het wezenlijke is onzichtbaar voor het oog”*

Antoine de Saint-Exupéry

WELKOM

Met veel enthousiasme hebben we dit keer een Vuurvogel gemaakt rond het thema 'Vorm en Essentie'. Met dank uiteraard aan alle inzenders.

Aan mij de eer als vormgever het voorwoord tot je te richten. Dit keer in de Vuurvogel een interview met Joke Goudswaard, die zo prachtig vertelt over haar roots, bruisend van essentie en vorm. Met geur van kajepoeti-olie en de vochtigheid van de sawa's. Haar manier van werken met verhalen zoals het verhaal van Rabbi Israël Baäl Sjem Tov. Een boeiend interview met een prachtmens. Met dank aan Gé en Heleen.

Marian van Steenoven vertelt in haar vorm over dit onderwerp. In brons treft zij de essentie. Meer beelden tref je in het zojuist verschenen boek *de Maskermaker*. Marcel van der Pol vertelt op zijn humoristische manier het verhaal van meneer C, op zoek naar zijn essentie? (of naam misschien wel?)

Spiritueel meester Almaas, die een benadering ontwikkelde om de mens meer in overeenstemming met zijn ware aard te leren leven. Essentie is er vanaf het begin. Het kan niet ontworpen worden.

Van de hand van Francien Bruggink een prachtige metafoer hoe verdriet kan helen in zijn nieuwe vorm.

Het boek "de Box van Skinner" door Gé op zijn essentie gescand. Ethische en onethische experimenten. Vorm en essentie wetenschappelijk bekeken.

Persoonlijk ga ik het liefst mee met Maureen Labruyère in haar gedicht "Vrij". Ik hoop dat ons enthousiasme aanstekelijk werkt.

Annelies van der Ploeg

Volgende uitgave

De volgende uitgave van 'Vuurvogel' gaat over 'Eros en Thanatos'. Als je aan dit nummer wilt bijdragen, laat het ons dan weten! Vuurvogel verschijnt in maart 2006.

Wanneer aanleveren?

Lever je bijdrage voor 31 november 2006 aan bij info@phoenixopleidingen.nl. Vermeld erbij: Vuurvogel - 'Eros en Thanatos'.

Hoe aanleveren?

Tekst: digitaal, Wordbestand, max. 4500 tekens, incl. spaties en leestekens. Foto/Illustratie: JPG bestand, formaat A5 op 300 dpi.

Plaatsing

Het plaatsen van de aangeleverde teksten en beelden is ter beoordeling aan de redactie. Over het al dan niet plaatsen wordt geen correspondentie gevoerd. De redactie behoudt zich het recht

voor om teksten in te korten en/of tekstuele wijzigingen aan te brengen. De inzenders krijgen hiervan bericht.

LOKROEP

Groep van ex-Phoenixers (allemaal coaches/therapeuten in wording) zoekt nog mannen voor deze intervisiegroep. Wil je weten hoe & wat, mail me dan: Maaz@planet.nl. Marion Wolf

Inhoud

jaargang 3 – nummer 2/2006

- 2 Voorwoord
- 3 Interview met Joke Goudswaard
- 5 artikel Marian van Steenoven
- 6 De wereld van Meneer C
- 7 Nieuwe vakopleidingen
- 8 Serie 'Inspiratie'
Vorm en Essentie
- 9 Een verhaal
- 10 Boekbespreking
- 11 Boekentips
- 12 Stilte in het Centrum
- 12 Phoenix in de pers

Colofon:

Phoenix Opleidingen TA/NLP
Raiffeisenlaan 26 A
3571 TE Utrecht
tel. 030 2711383
fax 030 2722547
www.phoenixopleidingen.nl
info@phoenixopleidingen.nl

Redactie:

Angelique van den Broek
Annelies van der Ploeg
Mientje Fluyt
Morten Hjort
Gé Ophelders
Heleen Reitsma
Sander Reinalda

Eindredactie:

Conny ten Klooster

Foto cover:

Hendrik Boot.
'destroyed-city-Rotterdam'
van Osip Zadkine.

"SOMS IS 'T BEATER IETS MOEIS
TE VERLEEZE/BEATER VERLEEZE
DAN DAT GE NOEIT HET GEHAD."

(Rowwen Hèze, Heiligen Antonius)

Interview Joke Goudswaard

Echte 'verweg' verhalen, doordrongen van de geur van kajepoeti-olie en de vochtigheid van de sawa's.

Gé Ophelders en Heleen Reitsma

Joke, wil je kort wat vertellen over je familie/gezin van herkomst?

Mijn ouders zijn in het vroegere Nederlands Indië geboren, brachten hun jeugd daar door en zijn rond 1930 naar Nederland verhuisd. Hun beide families kennen een lange verbondenheid met dit land, die terug gaat tot 1600. De verhalen van mijn ouders over hun kindertijd zaten vol heimwee naar de warmte van de tropen. Mijn moeder had een eigen aapje, en dan die spannende naam van haar geboorteplek:

MODJOAGOENG. ZE ZAT SAMEN MET HELLA HAASSE OP SCHOOL.

Mijn vader ging al jong graag op een paard door de bergen. Echte 'verweg' verhalen, doordrongen van de geur van kajepoeti-olie en de vochtigheid van de sawa's. Mijn ene opa werkte op een suikerplantage. Hij sprak de verschillende Javaanse talen. De andere was reizend apotheker en trok door het oerwoud. Mijn Indische tantetjes verwenden mij vroeger met hun suikertjes. Mijn vader bakte elke week kroepoek.

Waar ben jij geboren?

Hier in Nederland, in 1950. Mijn ouders woonden in Amsterdam Zuid. Toen ik twee was, verhuisden we naar een flat, aan de rand van de stad met grasland om te spelen, hutten te bouwen en fikkie te stoken. Niet ver van de Amstel, waar ik later roeide en de begraafplaats Zorgvlied, waar ik als kind verstoppertje speelde onder de oude bomen. Ik ben de oudste van vier: onder mij een broer en twee zusjes.

Er was veel ziekte in ons gezin, mijn broertje had polio en toen ik dertien was, kregen mijn vader en moeder kort na elkaar een ernstige handicap.

Welke invloed heeft deze Indonesische familiegeschiedenis op jouw leven?

Mijn voorliefde voor reizen. Ik houd ook van de grensvlakken van verschillende werelden: de zichtbare en de onzichtbare. Ik begrijp de loyaliteit aan de huizen van herkomst.

Mijn vader en moeder spraken Maleis als wij iets niet mochten horen. Al begrepen we het niet, het klonk vertrouwd.

In mijn werk laat ik cliënten vaak iets zeggen of zingen in hun eigen taal of dialect. Dan is er direct verbinding met hun wortels, en komen ze sneller bij vergeten gevoelens en mooie of pijnlijke herinneringen.

Verder heb ik een bepaalde gevoeligheid ontwikkeld. De plotselinge dood van een vriendinnetje, toen we zes waren, zag ik aankomen. Als we samen in een sprookjesboek keken, wilde ze altijd dat enge plaatje overslaan. Zo 'wist' ik het.

Heb je deze gevoeligheid verder ontwikkeld?

Nee, niet speciaal. Wel heb ik ooit een opleiding aurareading gedaan. Terwijl ik zo gewend was om langdurig met cliënten te werken, kreeg ik toen mensen die ik niet kende en met wie er in korte tijd toch intimiteit ontstond. 'Het deurtje gaat even open' bij intuïtief waarnemen: je ziet de ander in zijn eigen licht.

Je vertelde net dat in jullie gezin veel ziekte voorkomt. Wat heeft dat voor jou betekend?

Als oudste droeg ik veel verantwoordelijkheid en moest ik 'snel' groot zijn. Gezondheid kreeg een bijzondere betekenis. Mijn verdriet stond in geen verhouding tot de echte problemen. Ik zag ook dat een handicap niets zegt over je kern, die blijft onbeschadigd.

Als kind trek ik mijn broertje elke dag met een kar naar school. Als hij onderweg door kinderen uitgescholden wordt, sla ik er op los. Ik denk dat hij niks kan doen, maar dan schopt hij ook met zijn ijzeren beugels. 'Samen sta je sterk!' Door mijn thuissituatie leerde ik 'goud sprokkelen'. Een belangrijke driver was 'wees de sterkste'. Veel later tijdens een opleiding Transactionele Analyse kreeg ik de permissie 'je mag gezond zijn'. Pas toen kon ik dat diep vanbinnen toelaten.

Je hebt veel met kinderen gewerkt en doet dat nog steeds. Hoe komt dat zo?

Vanaf het begin wist ik dat therapeutisch werk mijn richting was en al jong droomde ik over veel (pleeg)kinderen later. Mijn partner en ik hadden geluk; we kregen 4 kinderen, 3 pleegkinderen en een oppaskind. Om en om waren we thuis of aan het werk.

Hoe speelt in zo'n relatie essentie en vorm?

De essentie is dat onze 'pleegies' van hun ouders het leven hebben gekregen. Zij zijn hun wortels en staan dan ook op de eerste plek, al voeden ze hen niet zelf op. Wij zijn second best, dat voelt als een hele eer. Wij zorgen voor de vorm door hand- en spandiensten te verrichten en borg te staan voor de continuïteit. Een goed contact met hun ouders is voor iedereen een cadeautje. Dat ontroert ook.

Essentie en vorm is het thema van deze Vuurvogel. Hoe speelt dat voor jou?

Essentie en vorm kunnen niet zonder elkaar. Iemands vorm is niet blijvend, de essentie wel. Vorm hangt meer samen met buitenkant, de essentie zit vanbinnen, dat waar het werkelijk om gaat. Ik hou ervan om daarnaar op zoek te gaan. Je essentie is een krachtige kern in jezelf, een 'ik ben' door alle tijden heen, los van de gebeurtenissen.

VORM HEEFT TE MAKEN MET OP AARDE KOMEN, DE DINGEN HANDEN EN VOETEN GEVEN

met als risico dat je je hierin verliest. Essentie is gekoppeld aan levenstaak: wat je moet ontwikkelen, waar je aan moet stoten om te kunnen groeien. De intentie van je reis telt en minder het uiterlijk succes of het te bereiken doel. Als je de vorm geen aandacht geeft, is het risico zweverigheid. Misschien is het allerbelangrijkste wel dat essentie samenhangt met zingeving: niets is voor niets.

Bij cursisten gaat het - net als bij cliënten, bij wie de uiterlijke vorm teveel nadruk krijgt - om de zoektocht naar binnen. Omgekeerd als ze zich in hun binnenhol verschuilen, is de uitdaging hen uit te nodigen zichzelf vorm te geven naar buiten toe. Zo houden vorm en essentie elkaar in evenwicht.

Hoe ervaar je essentie dan?

Voor mij heeft dat te maken met voelen en kijken samen. Nu en dan begeleid ik mensen bij het einde van hun leven, daarin komen ze meestal heel dicht bij zichzelf en bij de waarde ervan. Op verzoek vaak ik soms bij gestorvenen, die ik niet altijd ken. Dan zit je uren naast iemand en kom je in een bepaalde stilte; ergens misschien wel de sfeer als bij een geboorte. De essentie is voelbaar. Aan een gezicht lees ik een zekere trots of sporen van een moeilijk leven. In de nacht bij een kaarsje lees ik wat, soms uit de bijbel of een filosofisch stukje,

maar het kan ook een roman zijn of iets over tuinen, net waar iemands hart lag. Dat past dan zo.

En hoe kijk je hier zelf tegen aan?

Het liefste wil ik 'in de vorm', in wat ik doe heel dicht bij mezelf, bij mijn essentie blijven. Vanbinnen vraag ik me geregeld af: 'Is deze vraag voor mij bestemd?' Dan voel ik of ik op iets in moet gaan of het beter kan laten rusten. En altijd weer is er de betekenis van je verhaal.

'Wanneer Rabbi Israël Baal Sjem Tov voorvoelde dat er leed over zijn volk zou komen, ging hij in zijn eentje naar een stille plek in het bos. Daar ontstak hij een vuur en zei een gebed. En zie het wonder voltrok zich, het leed bleef uit. Toen in later tijd zijn leerling Rabbi Dov Beer, de maggid van Mezritz, voor zijn volk om erbarmen moest vragen, ging hij naar dezelfde plek in het bos. Hij zei: 'Heer der Wereld, neig uw oor. Hoe ik het vuur moet aansteken, weet ik niet, maar ik kan het gebed nog zeggen.' En het wonder voltrok zich, het leed werd afgewend. Nog later ging Rabbi Mosje Leub van Sassov naar de plek in het bos om zijn volk te redden en zei: 'Hoe het vuur ontstoken moet worden, weet ik niet en het gebed ken ik niet, maar ik weet de plek nog.' Dat bleek voldoende te zijn. Het wonder voltrok zich, het volk werd gered. Toen werd het de taak van Rabbi Israël van Riszjin om het leed te keren. Hij ging in zijn stoel zitten, het hoofd tussen de handen en riep de Heilige, Hij zij gezegend aan. Hij zei: 'Hoe ik het vuur moet aansteken, weet ik niet, het gebed ken ik niet, de plek in het bos kan ik niet meer vinden. Maar ik kan wel het verhaal vertellen! Moge dat voldoende zijn!' En het was voldoende.'

Je beantwoordt een vraag met een verhaal. Werk je in jouw praktijk ook veel met verhalen?

Meer dan vijftien jaar heb ik een eigen praktijk, onder andere als rouwtherapeut voor kinderen die vastlopen na de dood van een ouder, broertje of zusje.

Daarnaast begeleid ik hulpverleners en leerkrachten rond dit thema. Behalve via gesprekken werk ik ook met tekenen, boetseren of verhalen. Regelmatig maak ik dan zelf een metafoor, die aansluit bij hoe het kind in het rouwproces staat. Verhalen gebruik ik ook in mijn begeleiding op scholen, bijvoorbeeld als een kind in de klas ernstig ziek is en zal sterven of wanneer een leerkracht zelf niet lang meer te leven heeft. Verhalen kunnen net een klein zetje geven in het omgaan met een moeilijk thema als de dood. Verhalen roepen beelden op die groter zijn dan wij. Dat heeft te maken met de rijkdom van het onbewuste. Mensen worden er bijna altijd door aangeraakt; er ontstaat een sfeer waarin ze meereizen. Bij de dood sta je in wezen met lege handen. In een verhaal zit de hoop, de pijn en de ommekeer, het tot in de diepte gaan en dan een eigen uitweg vinden.

Je werkt met cliënten aan grote thema's. Wat zijn voorwaarden om zo met hen te kunnen werken?

Om samen een antwoord te vinden, heb je terug te gaan naar de essentie in jezelf. Belangrijk is dat je niet bang bent voor de grootte van het verdriet. Ik geloof dat ieder mens een hulpbron in zichzelf heeft. Als er een klasgenootje sterft, vraag ik aan de ouders op de ouderavond wie als kind iets meemaakte rond de dood. Dan komen er prachtige voorbeelden, die rust geven. 'Ik klom telkens huilend op het dak van het schuurtje en ik keek naar de maan. Dat hielp.'

Wat doe je momenteel bij Phoenix?

Samen met Morten verzorg ik trainingen aan 3 lesgroepen in de 3-jarige opleiding en de workshop 'Hoe raak ik je aan?'. Met Wibe geef ik 'Het helende verhaal, een vervolgworkshop over het werken met metaforen.

Kun je bij dit themanummer iets vertellen over het samen met Wibe schrijven van het boek 'Vonken van verlangen'?

Bij 'Vonken van verlangen' was de grote

klus om het wezenlijke van het werken met familie-opstellingen op de grond te krijgen zonder de bijzondere laag, waarop dit zich afspeelt, tekort te doen. De kunst was om van essentie naar vorm te komen.

Hoe was dat bij jullie nieuwe boek 'De Maskermaker'?

Bij 'De Maskermaker' was er een tegen-gestelde beweging: van vorm naar essentie. Nu was de opdracht om de karakterstructuren en maskers, die in zich niet echt mooi zijn, te beschrijven als een roep van de ziel. Deze uitgesproken beelden naar de buitenwereld verbergen innerlijke pijn, tegelijkertijd zijn ze een richtingwijzer naar wie je in wezen bent. De voorbeelden en verhalen in het boek scheppen de sfeer. De inspiratie zit in de levende werkelijkheid. Ik was aanwezig en betrokken bij de opleidingsdagen: het speelde zich vaak voor mijn ogen af. Door dat lijntje wordt naast de vormkracht van de theorie de essentie zichtbaar: het menselijke in het verhaal.

Ook jou leggen we de vraag voor:

Welke 2 boeken hebben het laatste jaar een blijvende indruk achtergelaten op je?
- 'Een schitterend gebrek' van Arthur Japin, over innerlijke schoonheid.
- 'Het Icarus-meisje' van Helen Oyeyemi, over de onzichtbare reis met een gestorven tweelingzusje.

geloken

wanneer godin van schemer haar sluier over vormen legt wanneer handen zich niet meer roeren en ogen stil naar binnen keren

is daar een eerste licht van vroege morgen dat nevel neemt van duister ooit geboren

gerdine smit

Het onderwerp sprak mij direct aan. Ik werd er helemaal vrolijk van. Het zijn precies de woorden die bij mijn leven passen.

Als beeldhouwster ben ik altijd bezig mijn essentie vorm te geven. En dat begon met het besef, dat ik me een leeg zwart gat met een omhulsel voelde. Essentie? Vorm? Eigenlijk ben ik een ontdekkingsreiziger.

In de klei en later in de was (i.v.m. de bronsgieter) ontdekte ik, hoe ik in contact kom met mijn essentie, mijn diepe innerlijke waarheid. En natuurlijk ook in de menselijke relaties is "de ander" de vorm, de materie, waarin ik mijn essentie kan leren ontdekken en uitdrukken, met al mijn onhandigheden.

Bij mij past het beter om te boetseren, van niets iets te maken, dan te hakken in steen en dus gebonden te zijn aan een vorm. Die beperking verstikt me. Ik wil vrijheid!

Als ik met mijn essentie in contact ben, is de bezieling aanwezig. Ik krijg dan kippenvel en/of ik word er opgewonden van. Dat zijn mijn graadmeters of een beeld goed is. En het is op die manier voelbaar in mijn eigen lichaamsvorm. Ook als ik in opdracht werk ben ik steeds bezig met wat de opdrachtgever in essentie bedoelt, stem me daar op af en geef daar vorm aan. Dat is elke keer een uitdaging, want twee essenties raken elkaar. Het is gemeenschap hebben. Dat vind ik een boeiend en vreugdevol proces.

Ik had "mijn stijl" niet kunnen bedenken. Dat overkwam me en dat groeit. Mijn uitdaging is om in de grootst

"Relation" Brons, 2006

mogelijke eenvoud de kern (van de beweging) weer te geven.

Waar alle details wegge-laten kunnen worden en waar de essentie nog is.

En altijd zit er een kant aan mijn beeld, waar ik niet tevreden over ben. Het "niet-perfect-zijn" accepteren valt me niet mee. Het wordt in de vorm zo zichtbaar. Ik kan me nergens meer verschuilen. Maar dat maakt de essentie niet uit!

Nog steeds ben ik erg verbaasd, waar ik het vandaan haal. Waar zit die bron? Ik kan er uit putten en soms ook niet.

Dan voelt het leeg en rampzalig. Het lijkt of mijn essentie dan ook weg is. Het heeft lang geduurd voor ik in de gaten kreeg, dat die leegte bij mijn essentie hoort. Dat de vorm even niet aanwezig is.

Het is en blijft mysterie.

Vroeger vond ik een beeld verkopen iets afschuwelijks. Alsof ik iets van mijn essentie weg deed. Nu weet ik dat het angst was. Angst om zichtbaar te worden. Zo zichtbaar worden heeft iets naakts en kwetsbaars. Mijn essentie verlies ik nooit. Hooguit verandert de vorm.

Een bronzen beeld is materie, die ik inruil voor andere materie, geld, zodat ik kan leven op deze aarde. Het is en blijft vorm. Door ervan en er mee te leven word ik me bewust wat de aarde me schenkt.

Ik voel grote dankbaarheid dat ik mijn essentie in deze vorm kan en mag uitdrukken. Want ik doe het zo graag.

Marian van Steenoven.

DE WERELD VAN MENEER C

Ik denk dat de wereld voor Meneer C veranderde, toen op een hele gewone maandagochtend hij zomaar opeens de greep op zijn pen verloor; de pen die reeds jarenlang voor hem inkomsten en uitgaven controleerde. Deze pen raakte zijn bureaublad met een ongehoorde 'plok'. Meneer C schrok en keek op. Wat hij zag, was de onveranderde aanblik van ruim twintig jaren en toch leek alles nu zo vreemd. Meneer C stond op. Alle medewerkers in de kantoorruimte hielden de adem in. Meneer C had nog nooit zijn stoel zo luid achteruit geschoven, helemaal niet tussen twee pauzes in. Een secretaresse kwam zenuwachtig dichterbij gesneld, een kop koude koffie in de hand. Meneer C zag haar niet eens. Meneer C schreed door de zaal naar buiten. De haastig opgetrommelde directeur hield hem staande boven aan de trap.

"Ik voel opeens een hevig diep verlangen in mij", fluisterde Meneer C, "maar ik weet niet naar wat."

"Blijf", mompelde de directeur, terwijl hij schichtig om zich heen keek, bang als hij was dat iemand zijn woorden zou horen. "Voor u is een kleine loonsverhoging toch gauw geregeld!?"

Meneer C luisterde niet. Meneer C daalde langzaam de trap af en verliet het gebouw. Een heftig zwetende portier rende hem achterna.

"Ik mis wat", zei Meneer C. "Wat mis ik eigenlijk?"

De portier duwde hem zwijgend zijn jas, zijn sjaal, zijn hoed in de handen en liep hoofdschuddend terug naar zijn loge. Meneer C vervolgde zijn weg naar huis, ontdekkend dat je op iedere straathoek opnieuw kunt beslissen: ga je links of ga je rechts.

"Misschien ben ik geboren voor de middelmatigheid", bekende hij later aan zijn hospita, "maar nu is de tijd gekomen, dat ik anders wil!"

"Wat lief", zei juffrouw Jannie en schonk

zijn theekopje bij.

"Het moet mogelijk zijn werkelijk iemand te zijn! Onrecht recht te zetten! De wereld te veranderen! En dat ga ik doen!"

"Wilt u nog een koekje?" Maar Meneer C hoorde haar niet meer. Hij was inmiddels de wereld ingetrokken om grootse daden te verrichten.

Ik heb Meneer C's pen zien en horen vallen, heb hem het pand zien verlaten, heb het verhaal van zijn hospita gehoord. Welke grootse daden Meneer C sindsdien heeft verricht? Waarschijnlijk is hij om warm te draaien begonnen met het eenvoudiger werk, zoals het helpen bij oversteken en het dragen van te zware boodschappentassen, voordat hij toe was aan het verslaan van draken of het redden van jonkvrouwen. Verder weet ik het ook niet. Voor lange tijd ben ik Meneer C uit het oog verloren. Ik hoorde wel veel verhalen natuurlijk, over opzienbarende reddingsacties bij uiteenlopende rampen, bevrijde gevangenen, getrooste verdrietigen of gewonnen zielen. Dan dacht ik direct aan Meneer C, want daarvoor was hij de wereld ingegaan. Maar zeker weten kon ik dat niet.

Op een koude vrijdagmiddag in september midden in een drukke winkelstraat zag ik plotseling Meneer C terug. Hij was zowel anders als hetzelfde. Nog steeds droeg hij de kleren van toen hij de wereld in trok. Zijn jas was echter grotendeels verdwenen, zijn shirt verschooten, zijn mooie bolle hoed meermalen opgelapt. Zijn grote rode neus verried het verlangen naar een groot glas drinken. Zijn geloken ogen spraken van een moegestreden held. Hij troonde op een

kunstwerk, een smeedijzeren bank met daarop een smeedijzeren oude dame. Meneer C hield zich stevig aan zijn bankgenote vast, terwijl twee agenten hem met straffe hand probeerden te overreden het kunstwerk te verlaten. Meneer C schudde nors het hoofd, alsof het nu genoeg was, alsof hij meer dan genoeg gedaan had voor de mensheid en de wereld.

Voorbijgangers bleven staan, glimlachend om deze onverwachte onderbreking van hun vrijdagmiddagsleer. Tassen werden op de grond gezet. De eerste shagjes werden gedraaid. Bang voor een opstootje intensiverden de agenten hun overredingskracht. Meneer C sloeg een paar keer van zich af, tevergeefs. De menigte week; voor deze

zonderling maakte men graag ruim baan. Behalve Jan, 6 jaar jong, met ogen vol verloren tranen en een friemelend hondje stevig in zijn armen geklemd. Op deze koude middag in september midden in een drukke winkelstraat kwamen Jan en Meneer C, beiden verdwaald, oog in oog te staan.

Terwijl de menigte de adem inhield, probeerde Meneer C zijn evenwicht te bewaren en vergat Jan zijn tranen de vrije loop te laten. Met open mond en grote ogen starde hij op naar de man voor hem. Het hondje schrok. Een kleine jongensgreep bleek niet voldoende; het hondje worstelde zich los en nam een snoekduik tussen de benen van Meneer C. Deze stapte snel opzij, boven op de hondenriem. Hij struikelde. Met een ongehoorde 'plok' viel hij op de grond, neus aan neus met een heel klein zwart hondje dat niet meer ontsnappen kon. In de onmenselijke stilte die hierop volgde, schalde Jan's schaterlach door de overvolle winkelstraat. Meneer C kwam schaapachtig grijnzend overeind, een friemelend hondje stevig in zijn uitgestoken handen geklemd.

De menigte ontspande. Voorbijgangers vervolgden weer hun eigen weg. Beide agenten haalden hun schouders op en deden een stap achteruit. Terwijl Meneer C nog ietwat verbaasd in de rondte keek, overtuigde Jan zijn teruggevonden ouders luid en duidelijk, dat zwarte hondjes en clowns even lief zijn. Toen grinnikte Meneer C en boog voor zijn publiek.

Marcel van de Pol: www.keridwin.nl, met o.m. het verhaal van de maand, afagddu-weblog, internet-spel, 'de dans van de held'.

"In dit getij leer ik mijzelf kennen
Steeds minder
Ik had wel duizend levens
en ik nam er maar één!"

Cees Nootboom

NIEUWE VAKOPLEIDINGEN

door Mirjam Broekhuizen

Dit nummer van de Vuurvogel beweegt tussen vorm en essentie. Met veel plezier vertellen wij je over twee nieuwe vakopleidingen: "Relatietherapie; de relatie als spiegel" en "Professionele begeleiding van organisaties". In dit artikel wil ik deze beide vakopleidingen beschrijven vanuit het perspectief van vorm en essentie, het thema van deze Vuurvogel.

RELATIETHERAPIE; DE RELATIE ALS SPIEGEL

"Wat de schelp van de oester beschadigt, raakt de parel niet"

Soefi uitspraak

Wibe heeft het voorwerk voor deze opleiding al lang geleden in gang gezet en hij heeft gewacht totdat het voldoende gerijpt was om het als opleiding te kunnen aanbieden. Als je er met hem over praat wordt duidelijk wat hij allemaal heeft gedaan, gelezen, ervaren, ontdekt, gezocht, geleerd, gevonden, beleefd, geleefd en ontmoet rondom dit onderwerp.

Een keer heb ik de laatste fase van het stervensproces van een dierbare meegemaakt vanaf de drempel in de deuropening. Iets in mij zei: 'stop', tot hier en niet verder! In alle stilte mocht ik vanaf de drempel ervaren hoe de grote overgang van deze mens zich voltrok. Het drempelmoment is daar waar je slechts aanwezige getuige mag en kunt zijn. Werken met relaties is veel weet hebben van de drempel, zodat de heilige ruimte geëerd wordt en de essentie van deze verbintenis haar vorm mag krijgen en nieuwe fasen mag betreden.

PROFESSIELE BEGELEIDING VAN ORGANISATIES

"Alles is energie en achter energie ligt een enorme intelligentie"

Albert Einstein

De ordening der dingen komt in grote systemen als organisaties prachtig tot uitdrukking. Je leert organisaties als grote velden, als 'lichamen' te ervaren, de wetten van lidmaatschap en leiderschap te hanteren, het contract als procesinstrument in te zetten, organisatietranches te ontdekken, systemisch werken en denken over te dragen, onderliggende dynamieken te herkennen, te ontdekken wat de organisatie in en uit balans en in en uit verbinding brengt. Leren onderscheiden van plek, rol en relatiepatronen. Verscheidene professionele perspectieven leer je kennen, hanteren en toepassen om tot een goede professionele diagnose te komen en een leerplan te ontwikkelen. De kunst is om leiders en leden van organisaties te dienen in alle eenvoud binnen complexe materie die neigt tot oplossingen in structuur, vorm- en regelgeving. De weg naar de essentie verloopt in organisaties volgens andere wetten, andere kennis en ander weten dan die van de familie. Beide zijn nodig, om op het snijvlak van organisatieontwikkeling, professionele ontwikkeling en persoonlijke ontwikkeling te werken om organisaties van dienst te zijn. Jouw persoonlijk leiderschap, integriteit, verlangen, schaduw, overdracht, taak, afbakening en plekbesef zijn in de wereld van de organisatiebegeleiding wezenlijk.

Meer informatie vind je op onze website: www.phoenixopleidingen.nl

VORM EN ESSENTIE BIJ ALMAAS

“Wat waard is om gedaan te worden, is ook waard om goed gedaan te worden.” (Chesterton)

Gé Ophelders

INLEIDING

Het onderwerp van deze Vuurvogel ‘Vorm en essentie’ lijkt in eerste instantie helder. Nadere bestudering van deze begrippen roept een scala aan identieke en nauw verwante begrippen op als: ego, persoonlijkheid, zelf, identiteit, ziel en geest. Het geheel wordt nòg complexer als je nagaat wat diverse geestelijke en religieuze stromingen over dit thema hebben voortgebracht. Om toch iets begrijpelijks en navolgbaars op papier te zetten, heb ik me vooral gebaseerd op de ideeën van Almaas. Hoe ziet hij de ontwikkeling van vorm en essentie in de psycho-spirituele ontwikkeling van een persoon?

HET WARE ZELF

De spirituele meester Almaas heeft, als vele andere geestelijke leidmannen en –vrouwen, een benadering ontwikkeld om de mens meer in overeenstemming met zijn ware aard te leren leven. De ‘innere Klang’, zoals Kadinsky het noemt, weer te ervaren. Hij beweert dat het beeld wat we van ons zelf hebben niet klopt, waardoor in het dagelijkse leven spanningen en lijden ontstaan. Aan de andere kant zijn we in staat te versmelten met ons ware zelf, onze ware natuur. Het gevolg van dit proces is echte volwassenwording, verlichting of spiritueel ontwaken. Zelfonderzoek (inquiry), uitgebreide levenservaring en het doen van oefeningen helpen je dit pad te gaan; het ‘Werk’ te doen, zoals Almaas zich uitdrukt.

DE DIAMANTBENADERING: JE EIGEN REIS, JE PAD

Het uitgangspunt in zijn benadering is dat we leven met het besef dat we niet Zijn wie we (kunnen) zijn. Als jong kind hadden we dat besef nog niet; we waren, zeker als baby, essentie (puur en

open). Dit is een van de centrale begrippen bij Almaas. “Essentie is onze fundamentele aard (...) onze ware natuur, onze innigste identiteit (...) het is wat we zijn; het is het wezen van ons zijn (...) het is waarachtig mens zijn, een compleet mens zijn.” (1) Essentie wordt concreter als we een aantal aspecten ervan noemen: moed, compassie, kracht, liefde en waarheid. Het contact met deze essentiële kwaliteiten zijn we grotendeels kwijtgeraakt, omdat we tijdens onze groei daarin niet gespiegeld en ondersteund zijn door onze sociale omgeving. Op de plaatsen waar geen of nauwelijks ontwikkeling heeft plaatsgevonden zijn gaten ontstaan: leegten in je hart of gebrek aan sympathie voor jezelf. Die gaten gaan we vullen met onechte kwaliteiten (2), zoals: zwakte, ik ben niks waard, met een groot, duur huis krijg ik aandacht, valse wil. Dit vulmateriaal wordt de inhoud van onze identiteit; Almaas noemt het zo ontstane complex ‘ego’. “Elk deel van het ego is zodoende een vaak onherkenbare afspiegeling van een aspect van onze essentie.” (3) Deze ego-broekstukken zijn dus mentale structuren die de plaats innemen van elk van die aspecten van onze ware natuur. De basisstructuur van dit ego is vroeg ontstaan, te beginnen bij de relatie met de moeder, waar angst voor verlaten een rol speelt.

HOE KUNNEN WE NU WEER BIJ ONZE ESSENTIE KOMEN?

In algemene zin door alle sporen van lijden in ons leven terug te volgen naar de essentie, die je nooit bent kwijtgeraakt. Je kunt liefde weer ervaren door jezelf het ‘gat’ te laten voelen dat ervoor in de plaats is gekomen. Dit is een pijnlijk proces, maar Almaas heeft hier verschillende oefeningen voor ontwikkeld. In de beperkte omvang van dit artikel ga ik hier niet verder op in.

HOE ZIT HET NU MET VORM EN ESSENTIE?

Het begrip vorm kom je bij Almaas nauwelijks tegen. Hij gebruikt hiervoor de begrippen persoonlijkheid en ego, datgene waarmee de mens zich manifesteert. Het is wat je van de mens waarneemt, zijn gedrag, zijn kledij, zijn manier van interactie, het huis waar hij in woont, de auto waar hij in rijdt. De persoonlijkheid kan worden veranderd. Essentie zijn de zielskenmerken, de positieve kwaliteiten van iemand, datgene wat iemand echt is, wat hem uniek maakt. Essentie kan niet ontworpen worden of moedwillig veranderd, want essentie is, het bestaat vanaf het begin. Het kan niet verdwijnen; het kan wel een tijd worden ‘opgegeven’. “Essentie is genade die zich mag ontvouwen.” (4)

Terwijl ik deze vergelijking maak, moet ik denken aan een boeiend artikel van Arthur Koestler: ‘De yogi en de commissaris’ (5). De commissaris gelooft in verandering van buitenaf; de revolutie zal in zijn ogen alle kwalen in de wereld oplossen. Dit doel heiligt alle middelen: geweld, list en bedrog. Als men maar logisch redeneert zal het aardse paradijs worden bereikt. Wie hier niet in gelooft is een ‘misdadiger’. Voor de yogi is het doel onvoorspelbaar; alleen de middelen zijn van belang, geweld en verraad horen daar niet bij; het gaat om geestelijke manieren. Logisch redeneren wordt steeds minder nodig als de geest van de mens het Ene of de waarheid benadert. Echte verandering vindt plaats door een individueel pogen van binnenuit. Ook al is het individu eenzaam, via een onzichtbare navelstreng is het gebonden aan het Ene, waardoor goedheid, waarachtigheid en dienstbaarheid worden gevoed. Die streng moet zeer worden gekoesterd. Koestler schreef dit artikel rond 1940 nadat hij de communistische partij diep teleurgesteld, over met name de misdaden van Stalin, had verlaten. Voor mij is deze tegenstelling een mooie metafoor voor het thema ‘vorm en essentie’.

Literatuur

- (1) Davis, J., De diamantbenadering. Introductie tot het werk van A.H. Almaas. Altamira/Becht, Haarlem 2001; Almaas, A.H., Essentie. De diamanten weg naar zelfrealisatie. Altamira-Becht, Bloemendaal 1995
- (2) Almaas, A.H., De Innerlijke Diamant, deel 2: Vrijheid van Zijn. Altamira-Becht, Bloemendaal 1996
- (3) Keulen, H., van, Almaas: De diamantbenadering. In: Bres, 2002, nr. 215, p. 13 – 23
- (4) Ganzevoort, W.J., Spiritualiteit in leiderschap. Titus Brandsma Instituut, Valkhof Pers, Nijmegen 2004
- (5) Koestler, A., The yogi and the commissar. Jonathan Cape, London 1964

Een verhaal

“Eerst was er de schok geweest en de verwarring. Ze had niets gezegd, had zich omgedraaid en was de trap opgelopen. Maar toen ze de deur achter zich had dicht getrokken en in haar kamer stond, trilde ze op haar benen. Ze voelde haar hart bonken. Haar bloed zinderde door haar aderen en ze hoorde een vreemd suizend geluid. Het werd haar rood voor de ogen. Blindelings greep ze om zich heen en voor ze wist wat ze deed, smeedte ze dat wat ze beet had met volle kracht tegen de muur. Het spatte in stukken uitéén. En toen pas zag ze het. Haar beeld op het voetstuk, juist dat beeld. Ze had er zo lang naar verlangd, het was haar met zoveel liefde gegeven. En nu... Verbijsterd keek ze naar de scherven. Ze zonk tussen de brokstukken en met het verdriet kwam ook het andere verdriet en met dat verdriet de tranen. Toen ze uitgehuild was verliet ze de kamer. Uren liep ze buiten rond en pas toen ze tot rust gekomen was, keerde ze terug. Ze overzag de schade. Ze kon drie dingen doen: de scherven opvegen en alles in de vuilnisbak gooien, maar dat kon ze niet over haar hart verkrijgen. Ze kon de scherven bewaren in een kistje, maar dan leek het alsof ze iets doods bewaarde; als de as van een gestorvene. Ze koos ervoor de scherven zorgvuldig op te vegeven en uit te storten op de grote tafel en ze begon te sorteren: op kleur, op lijn, op vorm. In haar hoofd riep ze het beeld op uit haar herinnering, her-

Foto: Francien Bruggink

kende lijnen, kleuren, vormen, reconstrueerde stukje bij beetje facetten, vlakjes, tafereeltjes... Met een frons van concentratie toog ze aan het werk. Het ritme van het sorteren, van het combineren, van het schuiven en voorzichtig lijmen. Het ritme gaf haar rust, gaf haar houvast. Gaandeweg verliet het gevoel van spijt haar, gaandeweg verlieten de wens en de haast om te repareren haar. Er kwam een rust over haar, die haar de tijd deed nemen, tijd voor het verdriet en tijd voor het herstel. Terwijl ze aan het werk was liet ze steeds meer het oude beeld los, steeds meer liet ze zich leiden door dat wat ontstond. Door het toeval, door haar wil, door haar scheppende kracht. Het beeld wat zich vormde was allang niet meer de reconstructie van dat wat ze in haar woede kapot gegooid had. Ze gaf het diep van

binnen uit vorm. Toen het eindelijk klaar was, leek het of ze ontwaakte uit een diepe slaap. Ze keek met verwondering naar haar nieuw geschapen beeld. Het was zo anders. Het was minder perfect, minder vloeiend. Maar het leek echter, waarachtiger. Ze keek haar kamer rond voor een plaatsje, zag het voetstuk en nam een besluit. Ze plaatste het beeld op de grond op het mooiste plekje. Daar waar het zonlicht ermee kon spelen, daar waar de maan het kon strelen. Ze hield van de barsten die het verfijnde lijnenspel doorbraken, ze hield van de grillige vormen die waren ontstaan. En ze koesterde het plekje zonder glazuur, omdat ze dat scherfje niet meer had kunnen vinden.”

Francien Bruggink

Boekbespreking

Lauren Slater, *De Box van Skinner*. De beroemdste experimenten uit de psychologie. De Bezige Bij, Amsterdam 2004.

Gé Ophelders

Inleiding

Tijdens mijn opleidingen bij Phoenix is regelmatig gerefereerd aan psychologische experimenten. Zo begon Piet Weisfelt de bijeenkomst over 'strokes' met het resusaapjesexperiment van Harry Harlow (hiermee werd aangetoond hoe belangrijk hechting was voor het vormen van stabiele relaties). Een jaar later - tijdens een gastbezoek van Klaus Grochowiak - werd een relatie gelegd met het gehoorzaamheidsexperiment van Stanley Milgram. Deze 2 en nog 8 andere klassieke wetenschappelijke experimenten uit de psychologie van de 20ste eeuw bespreekt Slater in haar boek 'De box van Skinner'.

Slater beschrijft niet alleen de experimenten; ze plaatst ze ook in de tijd en laat ze in de meeste gevallen vooraf gaan door de situatie of het gebeuren dat de onderzoeksvraag opriep. Ze spreekt met de onderzoekers die nog in leven zijn of met familieleden, zodat ze een kort biografisch overzicht van de betreffende persoon kan optekenen. Ze laat proefpersonen over hun ervaringen tijdens en na het onderzoek vertellen. En in een paar gevallen zet ze zichzelf in als proefpersoon. Ook weet ze de experimenten en conclusies te vertalen naar alledaagse situaties. Bijvoorbeeld: het door Skinner gevonden verschijnsel van de partiële bekrachtiging (af en toe beloond gedrag) verklaart waarom een vrouw bij een man blijft die onregelmatig lief is, maar haar de resterende tijd bont en blauw slaat. Ook begrijpen we nu waarom mensen niet meer uit een casino zijn weg te branden. Door het vertellende karakter en de toegankelijkheid van het boek lijkt het eerder een met smaak geschreven biografie over de betreffende onderzoekers dan een wetenschappelijk relaas.

Een aantal experimenten wat nader bekeken

Het 'Eichmann-experiment'

Het meest bekende onderzoek is waarschijnlijk dat van Stanley Milgram. Hij was geraakt door het gegeven dat grote aantallen SS'ers en 'gewone' soldaten twaalf miljoen mensen hadden kunnen doodschieten, vergassen, ophangen, doodmartelen, alleen omdat ze daartoe bevel hadden gekregen van hun meerderen. Hij vermoedde dat in tegenstelling tot de heersende opvatting op het einde van de jaren '50 waarin de 'autoritaire persoonlijkheid' als verklaring voor dit gedrag werd aangewezen, de invloed van de omstandigheden groter was.

Hij zet een experiment op waaraan alle lagen uit de bevolking meedoen. De situatie bestaat uit een projectleider in witte jas, een leerling (die woordjes moet leren) en een leraar (de eigenlijke proefpersoon). De laatste wordt verteld dat het onderzoek gaat over de invloed van straf op het leerproces. De straf bestaat uit het geven van elektrische schokken, van een lichte schok tot een gevaarlijke en zware schok. Steeds met 15 volt tegelijk loopt het bij schakelaar 30 op tot 450 volt en dat is dodelijk. De acteur, die steeds woordjes vergeet, zit in een kamer tje naast dat van de proefpersoon en kan zien hoeveel voltage de laatste 'uitdeelt'. De acteur laat merken dat hij de schokken als pijnlijk ervaart en protesteert steeds heftiger. Hij gaat tot een doodskreet (bij 285 volt) en dan wordt het stil. Het blijkt dat, als de projectleider de verantwoording neemt, ongeveer 65% van de proefpersonen, doorgaat tot het einde, ook al voelen ze zich behoorlijk ontredder. Gesprekken tussen de projectleider en de proefpersoon verlopen vaak als volgt: Leraar: "Kunt u niet beter eens even gaan kijken, meneer. Hij geeft

helemaal geen antwoord meer." Projectleider: "Doorgaan. Gaat u a.u.b. door." Leraar: "Neemt u de verantwoordelijkheid op u?" Projectleider: "Ja, de verantwoordelijkheid is helemaal voor mij. Gaat u a.u.b. door." De leraar raffelt de woorden af, gaat door tot 450 volt en zegt: "Dat is dat." Na publicatie van de gegevens werd Milgram wegens onethische behandeling van zijn proefpersonen uit de APA (American Psychological Association) geweerd en kon hij aan geen universiteit meer een vast dienstverband vinden. Wie meer over dit experiment en vervolgonderzoek tot eind jaren '70, gekoppeld aan de recente wereldgeschiedenis (Auschwitz, kernwapens, Vietnam), wil lezen kan terecht bij het informatieve boek van Askenasy (1).

Voor begeleiders zijn de meest interessante hoofdstukken, die van Rosehan en Loftus.

Het 'pseudo-gekken experiment'

David Rosehan besloot te testen hoe goed psychiaters in staat waren 'normale' van 'abnormale' individuen te onderscheiden. Hij liet zich hierbij leiden door het gegeven dat dienstplichtigen met succes psychiatrische stoornissen simuleerden om onder Vietnam uit te komen. Met 8 anderen laat hij zich in verschillende inrichtingen opnemen, waarbij ze alleen vertellen, dat ze sinds kort een stem horen, die 'plof' zegt. Allen werden opgenomen en een paar weken lang pillen en therapieën gegeven. Rosehan geloofde dat als je maar eenmaal opgenomen bent en het etiket 'patiënt' hebt gekregen, ook als een patiënt behandeld blijft worden. Slater schrijft: "Rosehan laat op fraaie wijze zien hoe de wereld altijd maar weer vertekend wordt door de bril waardoor we hem bezien." (p. 79) Na dit experiment is hard gewerkt om DSM-III op de markt te brengen, waarmee veel dubbelzinnig- en globaal taalgebruik tot het verleden behoorden.

Het valse-herinneringenexperiment

Slater begint het hoofdstuk over

Elizabeth Loftus met de zin: 'Herinneringen zijn de voetsporen die we in ons leven achterlaten, zonder onze herinneringen zien we als we achteromkijken niets anders dan maagdelijke sneeuw, of de sporen van heel iemand anders.' (p.212) Loftus heeft veel moeite moeten doen om een experiment te bedenken dat wel ethisch was, want het ging om het inplanten van valse herinneringen bij proefpersonen. Zij wilde aantonen dat de golf van incest herinneringen niet gebaseerd was op een 'echt' trauma, omdat ze (holocaust, verkrachtingen) niet werkelijk verdrongen kunnen worden. Het verhaal dat zij bedacht had en aan de proefpersonen vertelde, was dat ze als kind een tijd verloren had gelopen in een winkelcentrum. Doordat Loftus familieleden inschakelde (die dit bevestigden) wist ze een kwart van de proefpersonen een niet gebeurde herinnering aan te praten. Deze groep geloofde dat het verhaal werkelijk gebeurd was. Wat is dus feit en fictie bij mensen die door de deur van je kamer binnen komen lopen? Naast haar eigen experimenten verdiepte ze zich in andere onderzoeken naar het traumatisch geheugen en de betrouwbaarheid ervan. Van kinderen die een aanval van een sluipschutter op hun school hadden meegemaakt, begon na zeven dagen hun herinnering al te vervagen. We weten nu, door meer onderzoek, dat het geheugen zelf verhalen maakt en gaten eigenzinnig opvult. Kunnen we ooit achterhalen wat is gebeurd en nog belangrijker: kiezen we voor de juiste behandeling met zoveel ongewisheid? Het boek heeft in de Verenigde Staten kritiek gekregen. Op kleine foutjes, zoals het verkeerd schrijven van de naam van een chimpansee, en op 'grotere' inhoudelijke missers, zoals het niet nauwkeurig weergeven van de thesis van Hannah Arendt (2). Haar boek werd echter het meest afgekraakt vanwege een aantal persoonlijke verhalen over de wetenschappers. Zo zou Skinner zijn dochters nooit in een kooi hebben opgesloten en

zou Loftus nooit voor 'hoer' zijn uitgemakt (3). Met een dochter van Skinner is ze nog steeds gebrouilleerd.

Ondanks deze kritiek biedt het boek een schat aan informatie over de menselijke aard, persoonlijke drijfveren, ethische kwesties, 'harde' psychologische resultaten en de poging om over de mens steeds meer te weten te komen.

Literatuur

- (1) Askenasy, H., *Zijn we allen nazi's?* Uitgeverij Elmar, Rijswijk 1979
- (2) Singer, P., *Opening Skinner's Box: Adventures of the White Coat People*. In: *New York Times*, 28 maart 2004
- (3) Ahuja, A., *Great tale, but is it the truth?* In: *The Times (London)*, 2 april 2004

Wij worden gevormd door datgene waar we van houden.

J.W. von Goethe

Vrij

Als ik niets meer kan zet mij dan op een bankje bij de zee

dan streelt de wind mijn haren en de zee spoelt alle weerstand weg

dan vlieg ik mee met de meeuwen en duik krijsend omlaag

vrij van elke beperking één met de essentie van mijn bestaan

Maureen Labruyère

BOEKENTIPS

Jan Siebelink, Knielen op een bed violen. ISBN 90 234 1665 1

De vader van de hoofdpersoon gaat steeds meer op in een afsplitsing van de Hervormde kerk, waarvan je alleen lid mag worden 'als je God gezien hebt'. Hij trekt zich steeds meer terug uit het gezin en verwaarloost zijn werk. Tijdens zijn sterfbed laten de mannenbroeders de familieleden niet tot de vader toe.

Lex Hixon, Wegen naar Verlichting. Visies op spiritualiteit, ISBN 90 254 5681 2 Een al wat ouder, maar voortreffelijk boekje over de wereldreligies. Hixon laat duidelijk zien wat de religies gemeen hebben (de essentie) en waarin ze zich onderscheiden (de vormen). Hixon nodigt je in elk hoofdstuk uit alle vormen los te laten en te voelen wat altijd aan het denken voorafgaat: onze eigen oorspronkelijk ervaring.

Tessa de Loo, De zoon uit Spanje. ISBN 90 295 2817 6

De kinderen willen de doodzieke vader een geweldig verjaardagsfeest bezorgen en een van hen heeft Bardo (!) uitgenodigd. Bardo, waarvan vader vroeger de hoogste verwachtingen had, is door hem het huis uitgestuurd. Hij blijkt de enige van de kinderen te zijn, die hem wil verzorgen zodat hij thuis kan blijven wonen. Vorm en essentie kennen in menselijke verhoudingen onverwachte wendingen.

Karin Armstrong, Mythen. Een beknopte geschiedenis, ISBN 90 234 1801 8 Vanaf het begin van de mensheid hebben we via mythen de wereld betekenis gegeven. De westerse Logos (wetenschap, vooruitgang, technologie, manipulatie) dreigt vanaf de 16de eeuw de Mythos naar de periferie van de samenleving te duwen en zo het geloof, dat de mens verbonden is met de essentie van het universum, te marginaliseren.

Stilte in het Centrum

Monumentale lokatie van Phoenix op de Nieuwegracht 16

Het is verbazend rustig op de Nieuwegracht. Rondom het oude centrum van Utrecht bruist en raast het van de activiteiten, stemmen van mensen, geraas van auto's en bussen, maar verder naar het midden in het oude hart van Utrecht is het stil.

Nieuwegracht nummer 16, is het adres van het monumentale pand dat Phoenix binnenkort zal betrekken. Er wordt hard gewerkt om het geheel gereed te maken voor de ontvangst van de eerste cursisten.

Jannie en Evelien zorgen voor de vormgeving en inrichting van het pand. Met aandacht wordt afgestemd hoe de ruimtes het best functioneel ingericht kunnen worden en er een welkome, toegankelijke, stijlvolle en warme sfeer zal kunnen heersen.

Het is een prachtig pand, dat sinds 1873 bekend stond als 'het Gregoriushuis'. Het Gregoriushuis huisvestte de Orde van de Fraters van Utrecht, die daar woonden, hun geestelijk werk deden en lesgeven. Op 81 jarige leeftijd verliet Frater Roland eind vorig jaar als laatste het Gregoriushuis, nadat hij zorgvuldig alle 30.000 boeken uit de bibliotheek van de Orde in een winkelwagentje door de lange hoge gangen naar buiten had gereden. Hij zei: 'De Orde loopt leeg, maar daar moeten we niet al te tragisch over doen. We hebben onszelf overbodig gemaakt en er zijn goede scholen. Ik vergelijk het met een gezin: 'je voedt de kinderen op en daarna is je rol uitgespeeld'.

Voor Wibe is deze plek heel bijzonder. Op 23-jarige leeftijd begon hij zijn eerste baan als gymnastiekleraar op de Willibrordusmavo, schuin tegenover het pand dat hij binnenkort zal betrekken en waar hij zijn vakopleidingen en workshops zal geven en waar hij opstellingenwerk zal doen: "De cirkel is rond, hier ben ik ook begonnen".

PHOENIX IN DE PERS

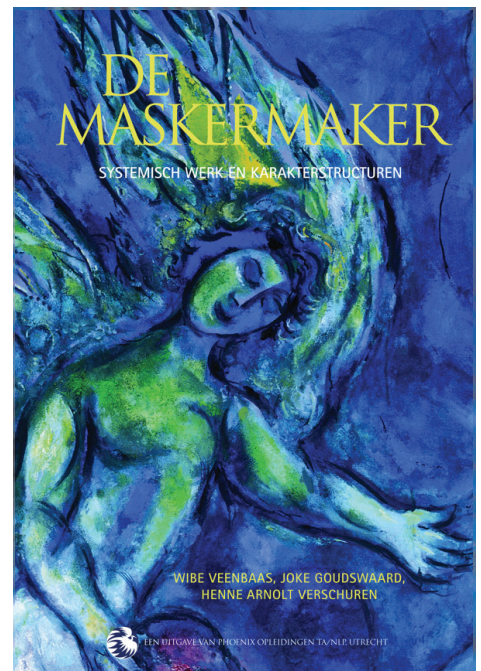
'I want to be the best (if I want to)' van Sander Reinalda over 'de zesde driver' in TA, gepubliceerd in IDTA Newsletter (Vol 2, Issue 6) in Groot-Brittannië.

'TA en Systemisch werk' van Wibe Veenbaas in Strook (1/2006, maart 2006).

'Stilte onthullen' van Wibe Veenbaas over waarnemen in systemisch werk, verschenen in Prana (Nr. 155, juni/juli 2006).

'Schaduwvader in het licht' door Peter Geraedts (ISBN 90 8708 001 8) met een voorwoord van de hand van Wibe Veenbaas.

'Trainen op topniveau', succesvolle trainers als rolmodel, door Anneke Dekkers (ISBN 90 430 1038 3), over o.a. Wibe Veenbaas (en anderen die opleiding(en) bij Phoenix hebben gevolgd).

**ZOJUIST
VERSCHEENEN.**

De Maskermaker. Verkrijgbaar bij het secretariaat van Phoenix.